

1. Waarom is zekerheid van het geloof belangrijk?

‘Zekerheid is het bewuste vertrouwen dat we in de rechte verhouding tot God staan door Christus’, schrijft Sinclair Ferguson. ‘Het is het vertrouwen dat wij gerechtvaardigd en aangenomen zijn door God in Christus, wedergeboren door Zijn Geest, en opgenomen in Zijn gezin, en dat we door het geloof in Hem bewaard zullen worden tot de dag wanneer onze rechtvaardiging en aanneming volkomen zullen zijn in de wedergeboorte van alle dingen.’²

Zekerheid is altijd een essentieel onderwerp voor christenen geweest. Het belang ervan is nu zelfs groter, omdat wij leven in een tijd van minimale zekerheid. Het is daar nu slecht mee gesteld, maar velen beseffen dat niet. Het hartelijk verlangen naar gemeenschap met God, het vurig verlangen naar Gods heerlijkheid, de hemel en Zijn bemoeienis voor een opwekking schijnen te verminderen. Dat gebeurt wanneer de overtuiging dat wij door deze wereld op reis zijn naar God en Zijn heerlijkheid, overschaduwd wordt door de nadruk van de kerk op aardse geluk.

De noodzaak voor een Bijbels-gefundeerde leer van de zekerheid wordt vermengd door onze culturele nadruk op gevoel. Deze houding heeft de kerk geïnfiltreerd. De dramatische groei van de charismatische beweging kan voor een deel toegeschreven worden aan een formeel levenloos christendom. Deze beweging biedt aanhoudende emotionele vervulling en opwinding aan, om het gat op te vullen dat is ontstaan door een gemis aan echte zekerheid van het geloof en zijn vruchten. Wat we vandaag nodig hebben, is een overvloedig overdenken van de leer, gekoppeld aan een geheiligd leven.

2. Sinclair B. Ferguson, *The Reformation and Assurance*, The Banner of Truth, vgl. p. 30 fn. 1, no. 643 (Apr. 2017): 20.

Dit boek bespreekt de vragen, moeilijkheden en zaken die met de zekerheid van het geloof te maken hebben. Laten we eerst naar acht belangrijke redenen kijken waarom we moeten zoeken om zekerheid te verkrijgen en daarin toe te nemen.

Een gezond geloof en leven

Ons begrip van de zekerheid van het geloof bepaalt de gezondheid van ons begrip over het geestelijke leven. We kunnen op veel gebieden orthodox zijn en tegelijk ongezond in ons begripen van de belangrijkste onderdelen van wat de Schrift ons leert.

Veel mensen verzekeren zichzelf op een foute manier van het feit dat zij christenen zijn. Zij baseren hun zaligheid op een vorm van veronderstelling of 'gemakkelijk-geloof'. In sommige gevallen beweren ze al vanaf hun geboorte gered te zijn, maar hun leven vertoont geen vrucht van het heiligmakende werk van de Heilige Geest. Ze kunnen trouw naar de kerk gaan, met vreugde het Evangelie horen preken, deelnemen aan de sacramenten, betrokken worden bij kerkelijke activiteiten, enkele goede uitwendige daden doen voor hun burens en een net en zedelijk leven leiden. Maar, als zij worden getest aan de hand van de zaligsprekingen (Matth. 5:3-12), blijkt dat ze niet geestelijk arm zijn in zichzelf. Ze treuren niet over hun zonden, zijn niet zachtmoedig, hongeren en dorsten niet naar de gerechtigheid. Ze vertrouwen meer op een verstandelijke kennis van het Evangelie, en zijn niet wederom geboren (Joh. 3:5-8). Ze hebben nooit persoonlijk in hun zielen geleerd dat zij 'ellendig en jammerlijk en arm en blind en naakt' zijn voor God (Openb. 3:17). In veel andere gevallen beweren mensen wedergeboren te zijn, wat dan gebaseerd is op een emotionele reactie als gevolg van een opzwepende, maar zwakke evangelische preek of uitnodiging. Bijvoorbeeld door hun hand op te steken of naar voren te komen in een evangelische samenkomst, of om eindeloos een 'zondaarsgebed' van de achterkant van een traktaat te herhalen. Ze kennen weinig overtuiging van zonde, en hebben nooit hun nood als zondaar voor

God gezien. Ze vragen vergeving zonder bekering. Hun veronderstelde ‘nieuwe hart’ resulteert echter in een onveranderd leven. Hun uitwendig godsdienstige leven of hun wereldse leven openbaart dat Christus nooit hun Heere en Zaligmaker is geworden. Ze zijn vreemd van een persoonlijke, bevindelijk kennis van Jezus Christus als hun Profeet, Priester en Koning. Ze vrezen God niet echt, haten geen zonde, hebben Christus niet lief en staan niet naar heiligheid. Valse zekerheid leidt een persoon over het algemeen op een van de twee dode sporen: het dode spoor van de sentimentele emotie, of het dode spoor van het droge intellectualisme. Leven op een van deze twee doodlopende valse-evangelie-wegen resulteert vaak in het verwerpen van het ware Evangelie, dat de gehele mens met hoofd, hart en handen aan het Evangelie verbindt. Mensen met een valse zekerheid zijn meestal erg moeilijk te bereiken met het Evangelie. We vrezen dat tienduizenden, die zichzelf beschouwen als een christen, tot hun eeuwig afgrijzen in de hel zullen ontwaaken. Hoe vreselijk zal het zijn als je jezelf hebt bedrogen in de dag van het oordeel! Op die dag zal niemand op valse gronden de hemel binnen gaan. Velen die beweren verschillende dingen voor Christus te hebben gezegd of gedaan, zullen op die dag te horen krijgen dat Christus hen nooit heeft gekend tot zaligheid (Matth. 7:21-23). Een ongezone leer en een goddeloos leven zal zijn tienduizenden verslaan!

Een van de problemen met mensen die hun zaligheid baseren op een veronderstelling of een gemakkelijk-geloof is dat zij zelden of nooit onderzoeken of hun geloof echt is en goed gefundeerd. Hun fout kan misschien beter ‘gemakkelijke-zekerheid’ dan ‘gemakkelijk-geloof’ worden genoemd. Ze beweren zekerheid te hebben zonder daarvoor grond te hebben. Fouten in het komen tot zekerheid kunnen gemakkelijk tot valse zekerheid leiden. Een goed begrip van de zekerheid helpt ons om zulke veronderstellingen te voorkomen. Een vals inzicht kan ons hinderen om de nodige zekerheid te heb-

ben. Sommige echte kinderen van God geloven niet dat zij kinderen van God zijn. Ze omhelzen een soort van 'hard-geloof', zoekend naar bewijzen daarvoor, terwijl zij niet het recht hebben die te verwachten. Vaak zien zij meer op zichzelf en hun eigen werken dan op Christus en de beloften van God. Er kunnen gezonde Bijbelse bewijzen zijn dat zij kinderen van God zijn, maar ze zijn daar niet tevreden mee. Ze zijn zelf het grootste obstakels in het verkrijgen van zekerheid. Ook in dit geval is een goed begrijpen van de zekerheid van het geloof belangrijk.

Zij die een goed begrip van de zekerheid hebben, voorkomen zowel een 'gemakkelijk' als 'hard' geloof. Enerzijds zal zekerheid niet gezien worden als een gemakkelijk automatisch voordeel. Zij zullen niet verzekerd zijn van hun geloof zonder een stevig Bijbels bewijs dat het geloof werkzaam is in hun leven. Ze zijn zich bewust van de gevaren van een 'gemakkelijk-geloof' en zullen hun hart en leven regelmatig laten onderzoeken of beproeven door het Woord van God. Anderzijds zullen zij, onderwezen door het Woord, de bewijzen van de wedergeboorte in hun leven herkennen, en de werkelijkheid ervan erkennen. Wanneer zij echt naar God verlangen en een overeenkomstige haat tegen de zonden ervaren, zullen ze erkennen dat deze dingen door de Heilige Geest in hen gewerkt zijn, en daardoor vertroost worden. Ze zullen de ware kenmerken, hoewel klein, niet verachten (Zach. 4:10). Het is van het grootste belang dat onze zekerheid de toets van een gezond geloof en leven kan doorstaan, ook al hebben we alleen maar geringe kenmerken van genade, die de Bijbel identificeert als vruchten van de Geest in degenen 'die van Christus zijn' (Gal. 5:22-23).

Vrede met God en vreugde in God

Zekerheid is niet te scheiden van de vrede en troost van het Evangelie. Zekerheid dat wij gerechtvaardigd zijn van alle zonde door Christus is noodzakelijk als we vrede, blijdschap en hoop willen

ervaren (Rom. 5:1-3). De ervaring van vrede en blijdschap in de Heere verrijkt ons leven zeer, terwijl wij hier op aarde zijn. Dat is een van de redenen waarom Thomas Brooks (1608-1680) zijn boek de titel gaf *Hemel op Aarde (Heaven on Earth)*.³ Zekerheid is verbonden met de vrede, troost en blijdschap van het Evangelie en moet bevorderd worden.⁴

Wat bezitten wij een vrede, veiligheid en blijdschap als we te midden van alle vreugden en smarten van het leven kunnen zingen: ‘Want deze God is onze God, Hij is ons deel ons zalig lot’ (Ps. 48:15). Wat een vrede als wij God in waarheid als ‘onze Vader’ kunnen aanroepen, Die we liefhebben ‘omdat Hij ons eerst heeft liefgehad’. Als wij zoete gemeenschap met Jezus Christus kunnen houden als onze Zaligmaker en oudste Broeder, en in vertrouwen mogen weten dat Hij spoedig zal komen en ons tot Zich zal nemen in heerlijkheid. Als wij geduldig kunnen zijn in het lijden omdat we weten dat dit maar kort duurt en onze vreugde eeuwig zal zijn! Zeker, niemand op aarde kan zo gelukkig zijn als de christen die een gegronde zekerheid heeft dat de drie-enige God zijn zaligheid is, en dat ‘het leven Christus is en het sterven gewin’ (Fil 1:21).⁵

Dat wil niet zeggen dat christenen geen tijden kennen van smart over de zonde, moeilijkheden en twijfels. Maar de Schriften zijn er heel duidelijk in dat christenen grote vrede en grote blijdschap zouden moeten vertonen in de Heere (Neh. 8:10, Fil. 4:7 en Hebr. 10:19-25). Zelfs in droefheid zouden we ons altijd moeten verblijden. Om dat te doen, moeten we volledig verzekerd zijn van ons geloof. Charles Haddon Spurgeon zegt over zulke gelovigen: ‘Een christen met volle zekerheid is een grote reus in ons Israël. Van geluk

3. Thomas Brooks, *Heaven on Earth: A Christian Treatise on Assurance* (London: Banner of Truth Trust, 1961).

4. J. C. Ryle, *Holiness* (Welwyn Garden City, England: Evangelical Press, 2014), 148–51.

5. Thomas Jones, *The True Christian; or, The Way to Have Assurance of Eternal Salvation* (London: R. B. Seeley and W. Burnside, 1834), 4–5.

en schoonheid steekt hij net als Saul met kop en schouder boven de rest uit, terwijl hij voor kracht en moed zich kan meten met David.⁶

Christelijke dienst

Een verzekerd christen is een actief christen. Paulus zei van de Thessalonicenzen: ‘Want ons Evangelie is onder u niet alleen in woorden geweest, maar ook in kracht, en in de Heilige Geest, en in vele verzekerdheid’ (1 Thess. 1:5). De prediking van het Evangelie was in Thessalonica zo gezegend dat er veel zekerheid was, zowel in Paulus als in zijn hoorders. Paulus gaat door met te zeggen: ‘Alzo dat gij voorbeelden geworden zijt al de gelovigen in Macedonië en Achaje. Want van u is het Woord des Heeren luidbaar geworden niet alleen in Macedonië en Achaje; maar ook in alle plaatsen is uw geloof, dat gij op God hebt, uitgegaan, zodat wij niet van node hebben, iets daarvan te spreken’ (1 Thess. 1:7-8). Hoe verbazingwekkend! De Thessalonicenzen, pas bekeerd, hadden het Woord van God ‘luidbaar’ gemaakt, dat betekent dat zij evangeliseerden. Toen Paulus doorreisde van Thessalonica naar Macedonië en Griekenland, merkte hij dat het Woord van God daar al was gekomen. Deze mensen waren zo ijverig voor God vanwege één ding, namelijk dat zij verzekerd waren van hun zaligheid.

Een christen zonder zekerheid is zelden bezorgd om goede werken. Zijn geestelijke energie wordt opgeslokt door de vraag of hij behouden is of niet. Als die vraag niet wordt opgelost, helpt deze persoon anderen maar halfhartig in de dienst van de Heere. De puritein Thomas Goodwin zegt dat een christen met volle zekerheid van het geloof tien keer actiever is dan iemand die ze niet heeft.⁷ En J.C. Ryle zegt: ‘Een gelovige die een verzekerde hoop mist, zal veel

6. Charles H. Spurgeon, *Metropolitan Tabernacle Pulpit* (Pasadena, Tex.: Pilgrim Publications, 1973), 7 (1861):549.

7. Thomas Goodwin, *The Works of Thomas Goodwin* (Grand Rapids: Reformation Heritage Books, 2006), 1:251.

van zijn tijd besteden aan het inwendig doorzoeken van zijn hart inzake zijn staat. Als een zenuwachtig en zwaarmoedig persoon zal hij vol zijn van zijn eigen kwaal, zijn eigen twijfels en vragen, zijn eigen conflicten en verdorvenheden. Om kort te gaan, u zult vaak zien dat hij zo begaan is met zijn eigen welzijn dat hij weinig tijd heeft voor andere dingen, en weinig tijd voor het werk van God.⁸ Sommige mensen denken dat het hier op aarde alleen zaak is om redding te vinden. Als wij dan eenmaal gered zijn, hebben we niet zoveel meer te doen voordat we in de hemel komen. Bekerings wordt gezien als een zaak op zichzelf. Maar dat is niet het geval. Wij worden bekeerd voor enkele belangrijke doeleinden: om gelijkvormig te worden aan Christus, om God te aanbidden en te dienen, en om Zijn lof voort te brengen. Romeinen 8:29 vertelt ons dat Gods volk ‘tevorens verordeneerd is om het beeld van Zijn Zoon gelijkvormig te worden’. En 1 Petrus 2:9 zegt ons: ‘Maar gij zijt een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterdom, een heilig volk, een verkregen volk; opdat gij zoudt verkondigen de deugden Desgenen, Die u uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht.’ God bekeert ons opdat wij meer op Zijn Zoon zouden lijken en dat wij Zijn lof zouden verkondigen, zodat Hij in ons verheerlijkt zal worden.

Gemeenschap met God

Zekerheid is kostbaar omdat het onze gemeenschap met God verrijkt. Hoe kan een persoon een nauwe gemeenschap met God hebben als hij onzeker is over waar hij staat ten opzichte van God? Hoe moeilijk zou het voor een ouder zijn om een nauwe relatie met een kind te hebben dat onzeker is over de liefde van zijn vader? Het kind zal nooit op een ontspannen wijze de uitingen van liefde accepteren. In zo’n sfeer is een nauwe relatie onmogelijk.

8. J. C. Ryle, *Holiness: Its Nature, Hindrances, Difficulties, and Roots* (Cambridge, England: J. Clarke, 1956), 32.

Kijk eens hoe, in tegenstelling daarmee, de zekerheid is beschreven in het Hooglied van Salomo, wanneer de bruid van haar vriend zegt: ‘Mijn Liefste is mijne, en ik ben Zijne’ (Hoogl. 2:16). Daar is gemeenschap, vriendschap, een warme en vertrouwde relatie. Er is liefde en vertrouwen aan de kant van de bruid dat de liefde tussen hen wederzijds is. Dat is het soort vriendschap dat de Heere Zijn volk voorhoudt. Hij beschrijft Zijn relatie tot hen dikwijls met de meest innige en sterke woorden: vader en kind, man en vrouw, bruidegom en bruid, hoofd en lichaam en een vriend te midden van vrienden. De Heere gebruikt de meest intieme relaties om te beschrijven welke relatie Hij met Zijn volk wil hebben. Zekerheid is noodzakelijk om zo’n soort relatie te realiseren.

Heiligheid tot de Heere

Zekerheid is van het grootste belang omdat ze een persoon heiliger maakt. Sprekend over de zekerheid die voortvloeit uit de kennis dat wij zonen en dochters zijn van de Vader, zegt Johannes: ‘En ieder, die deze hoop op Hem heeft, die reinigt zichzelf, gelijk Hij rein is’ (1 Joh. 3:3).

Zekerheid die niet leidt tot een heiliger wandel is valse zekerheid. De persoon die een gegronde zekerheid heeft, die ware vrede en blijdschap ervaart, die bezig is in de dienst van de Heere en in nauwe vriendschap met Hem leeft, zal een heilig leven leiden. Een gelovige kan niet leven in een hoge mate van zekerheid, terwijl hij blijft doorleven met weinig heiligheid. Zekerheid brengt ons in nauw contact met Gods macht. Wanneer we een vertrouwde omgang met God hebben, en op Zijn barmhartigheid en genade vertrouwen, worden onze harten ontstoken in liefde tot God. Deze liefde ontsteekt de wil en het verlangen om heiliger te leven. Hoe dichter wij bij God leven, hoe meer liefde we zullen gevoelen voor God, en hoe heiliger we zullen gaan leven. Een heilig mens wordt gedreven door de liefde tot God, om Christus wil. De liefde van Christus beheerst de heilige mens (vgl. 2 Kor. 5:14).

Noodzaak van opwekking

Zekerheid van het geloof is in deze tijd zeker nodig omdat deze niet gescheiden kan worden van echte opwekking. Wat is een opwekking anders dan dat grote aantallen mensen tot de kennis van Christus en de zekerheid van de genade en zaligheid komen door Hem? Hoe waar was dat in het leven van Maarten Luther! Lees het boek van Luther maar eens over de Galaten. Brandde hij niet van verontwaardiging over de manier waarop de kerk in zijn dagen mensen in onzekerheid liet over hun zaligheid? Daar tegenover was Luther zelf vervuld met de zekerheid die voortvloeit uit het Evangelie. Onderzoek zijn geschriften en je zult de kracht voelen van wat hij zegt.

Tegengaan van secularisatie

Zekerheid is noodzakelijk als we christenen willen zijn, levend tot Gods eer, in dagen van grote secularisatie en afval. Het is altijd moeilijk geweest om het Evangelie uit te leven in de wereld. Maar soms is de tegenstand tegen het Evangelie wel heel intensief. Wij leven in zo'n tijd. We leven in een gebroken wereld.

We zijn geroepen om een licht op de kandelaar te zijn in dagen van grote duisternis, terwijl de duivel overal de afval bevordert, vooral in de kerk en op onze opleidingsinstituten. Om lichten te zijn in zo'n duisternis hebben we veel zekerheid nodig.

Een van de beste manieren om als christenen de secularisatie tegen te werken is om ons licht te laten schijnen met de gaven van vrede en blijdschap. Dat zijn gaven die voortvloeien uit de zekerheid, omdat wij toonbeelden van het Evangelie zijn. Het gebed van Paulus in Filippenzen 2:15 is: 'Opdat gij moogt onberispelijk en oprecht zijn, kinderen Gods zijnde, onstraffelijk in het midden van een krom en verdraaid geslacht, onder welke gij schijnt als lichten in de wereld.' Leven in vrede en blijdschap is zeker een manier hoe een christen als een licht kan schijnen in deze boze wereld. Wat voor idee moet de wereld over God hebben als Gods volk niet laat zien dat het een wonderschone zaak is om de Heere te dienen? De psalmist geeft

ons de opdracht: 'Looft de HEERE, want Hij is goed; want Zijn goedertierenheid is in der eeuwigheid. Dat zulks de bevrijden des HEEREN zeggen, die Hij van de hand der wederpartijders bevrijd heeft' (Ps. 107:1-2). Wat zegt het over God, als de mensen in ons niet de rustige vrede en echte blijdschap kunnen zien die ons onderscheidt als Zijn kinderen?

Bevorderen van de Bijbelse leer

De leer van de zekerheid is vandaag heel hard nodig omdat deze op grote schaal wordt veracht. Weinig mensen begrijpen de bewering van Maarten Luther: 'De leer is de hemel.' Zekerheid is in gebruik als het zenuwcentrum van de leer, zoals de puriteinen zouden zeggen. Dat is: Gods waarheid toegepast in ons eigen leven en het leven van de wereld. Zekerheid verstrengelt zichzelf met het werk van de Geest in elke schakel van de orde des heils, van roeping tot heerlijkmaking. Ze is niet te scheiden van de leer van zonde, genade, verzoening, en vereniging met Christus. Ze sluit aan bij de kenmerken en standen van genade. Ze raakt het onderwerp van de goddelijke soevereiniteit en de menselijke verantwoordelijkheid. Er is een intieme verbondenheid met de Heilige Schrift, en ze vloeit voort uit de verkiezing, de beloften van God en het verbond der genade. Ze wordt versterkt door de prediking, de sacramenten en de gebeden. Zekerheid is een breed begrip, diepgaand en heerlijk in hoogte.

Conclusie

Hoe belangrijk is deze vraag naar zekerheid! Het is mogelijk om zalig te worden zonder zekerheid. Maar het is bijna niet mogelijk om een gezonde christen te zijn zonder zekerheid. U mag bezwaar maken: 'Bevestigt de Schrift niet dat God een bijzondere zorg heeft voor de arme en behoeftige zondaar?' Maar zelfs het meest verzekerde kind van God is een arme en behoeftige zondaar. Als hij er ooit mee ophoudt arm en behoeftig te zijn in zichzelf, is er reden

om te twijfelen dat zijn zekerheid gegrond is. 'Hij moet wassen, maar ik minder worden' (Joh. 3:30).

De Heere is nabij de gebrokene en verslagenen van hart, en die zucht naar zekerheid. Maar er volgt niet dat het wenselijk is om voor altijd in die omstandigheden te blijven. Als wij zekerheid missen, moeten we die ijverig zoeken, met het licht van Gods Woord, en de hulp van de Heilige Geest.

Zekerheid is van vitaal belang voor ons geestelijk welzijn. Sommige mensen denken dat zekerheid oppervlakkigheid aanduidt. In hun ogen is iemand die zekerheid heeft haast verdacht. Ze blijven liever doorgaan om God en de heerlijkheid te zoeken zonder zekerheid. In werkelijkheid is het zo dat zij, die twijfel en vrees zien als een kenmerk van een diep geestelijke ervaring, slechts een oppervlakkig begrip van de Schriften hebben. Een dieper verstaan van de waarheid van het Evangelie brengt ons ertoe om het werk van de Geest in onze harten te herkennen, tot bevestiging en blijdschap. Maar nog groter, het brengt ons ertoe om met een kinderlijk vertrouwen te rusten in de Heere Jezus Christus.